Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iaşi
Fascicula:Asistență Socială, Sociologie, Psihologie
ISSN: 2248-1060 | e-ISSN: 2601-8209
Covered in: EconPapers, Ideas RePeC, CEEOL, ICI Master Journal List - Index Copernicus, CrossRef, CrossCheck, Google Scholar, WorldCat, KVK, SOCIONET

2021, Volume 27, pages: 58-72 | https://doi.org/10.18662/upasw/27/53

Correlations between the Alternative Assessment Methods and the Pupil Counseling Process

[Corelaţii între metodele alternative de evaluare şi procesul de consiliere a elevilor]

Oana Mariana CIUCHI[1], Simona Maria STOLERU[2]

[1] Lector univ. dr., Universitatea Politehnica din Bucureşti. oanapshih@yahoo.com

[2] Prof., Colegiul Naţional "Gheorghe Vrânceanu" din Bacău

Abstract: In this paper we present the role of using active-participatory teaching-learning-assessment methods by teachers in order to streamline the educational process in the pre-university education system and the possible correlations between these and the process of school counseling and vocational guidance of pupils. The micro-research conducted on a group of pupils from a pre-university educational unit representative for the system showed that pupils are attracted to activities in which teachers use modern teaching and assessment methods and they have a significant contribution in the training /development/deepening/practicing personal skills necessary for the educational development of pupils and their social evolution. Also, the pupils appreciate the activities of school counseling and vocational guidance as paramount for the elaboration of their own educational development plan and for their subsequent socio-professional evolution.

Keywords: *active-participatory methods, teaching-learning-assessment process, school counseling and vocational guidance process, educational development plan, socio-professional evolution.*

How to cite: Ciuchi, O. M., & Stoleru, S. M. (2021). Correlations between the Alternative Assessment Methods and the Pupil Counseling Process. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași, Fascicula: Asistență Socială, Sociologie, Psihologie*, *27*, 58-72. https://doi.org/10.18662/upasw/27/53

1. Introducere

Societatea românească actuală, la toate nivelurile/palierele de acţiune este supusă unui proces dinamic şi complex de transformare/restructurare/redimensionare/schimbare/adaptare. Evident că, acest proces are repercursiuni majore şi în domeniul educaţiei, până la nivelul instruirii noilor generaţii de tineri/elevi/copii. La nivelul pedagogiei/didacticii se impune tot mai pregnant, paradigma educaţiei centrate pe elev, în direcţia utilizării cu predilecţie a metodelor activ-participative şi a mijloacelor informatice în procesul instructiv-educativ. Context în care, educabilului îi este facilitată înţelegerea logică/cronologică a evenimentelor/faptelor/fenomenelor/mecanismelor, formarea gândirii critice, capacitatea de argumentare a opiniilor, capaciatea de a lucra individual/în echipă şi educatorului revenindu-i rolul de moderator al dezbaterilor de idei, de susţinator al motivaţiei elevilor pentru însuşirea conţinuturilor şi ghid în formarea/dezvoltarea competenţelor şi exersarea deprinderilor şi abilităţilor de către elevi.

Astfel, regândirea educaţiei formale, determină schimbarea relaţiilor şi interacţiunilor educaţionale, promovând sprijinul reciproc şi dialogul constructiv între elevi şi între elevi şi cadrele didactice.

"Metodele de învăţare (odos= cale, metha=către), clasice sau moderne sunt căile folosite de profesor penrtu ca elevul să descopere viaţa natura, lumea, lucrurile şi ştiinţa. Acestea sunt totodată, mijloacele prin care se formează şi se dezvoltă priceperile, deprinderile şi capacitatile elevilor de a acţiona asupra naturii, de a se folosi de roadele acumulate, transformând exteriorul în facilitate interioară, formându-şi caracterul şi personalitatea" (Cucoş, 2008, p. 68).

"Dezideratele de modernizare şi perfecţionare a metodologiei didactice se înscriu pe direcţia sporirii caracterului activ al metodelor de învăţământ, în aplicarea unor metode cu un pronunţat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii educaţionale, reuşind astfel să contribuie la dezvoltarea întregului potenţial al elevului.

Cerinţa primordială a educaţiei actuale este aceea de a asigura o metodologie diversificată bazată pe îmbinarea activităţilor de învăţare şi pe munca independentă, cu activităţile de cooperare, de învăţare în grup şi munca interdependentă" (Cucoş, 2008, p. 70).

Aplicarea metodelor activ-participative în procesul de predare-învăţare-evaluare, facilitează elevilor exersarea capacităţii de a opera cu informaţii din toate domeniile şi formarea competenţelor transdisciplinare, în timp ce educatorului îi solicită timp, cunoaştere, imaginaţie, responsabilitate didactică, determinare, implicare. În situaţia în carea se optează pentru

aplicarea unui set metodologic, este decisivă experienţa psihopedagogică acumulată de respectivul cadru didactic. "*Opţiunea profesorului va trebui fundamentată ţinând cont de urmatorii factori:*

a) *factorii obiectivi ai instruirii: principiile didactice, analiza conţinuturilor, unitatea dintre conţinutul învăţarii şi metodologie, dintre metodologie şi mijloacele de învăţare, logica internă a ştiinţei, legile predării şi cele ale învăţării;*
b) *factorii subiectivi, acele elemente ce caracterizează individul: resursele psihologice, resursele fizice, specificul grupului de instruire, personalitatea profesorului, competenţa acestuia, contextul uman şi social al aplicării metodei*" (Păun, 2000, p. 43).

Utilizarea metodologiei activizatoare, nu trebuie să excludă armonizarea cu metodologia tradiţională, această întrepătrundere fiind de multe ori inevitabilă din necesitatea de a eficientiza procesul instructiv-educativ.

Tendinţele actuale de perfecţionare a metodologiei didactice vizează extinderea metodologiei activizatoare, motivatoare, centrată pe subiectul expus învăţări, utilizarea metodelor bazate pe interacţiunea educaţională şi pe formarea gândirii critice şi nu în ultimul rând pe combinarea metodelor tradiţionale cu cele activ- participative.

"Pedagogii au fost permanent preocupaţi de *perfecţionarea metodologiei didactice*, fapt determinat în primul rând de evoluţia societăţii. *Termenul perfecţionare desemnează mai multe aspecte: reconsiderarea metodelor didactice tradiţionale şi adaptarea lor, în raport cu specificitatea populaţiei şcolarizate***,** *preluarea unor metode din alte domenii şi adaptarea lor la specificul educaţionalului, conceperea unor metode noi de instruire şi educare"* (Pânişoară, 2001, p. 103).

Perfecţionarea metodologiei didactice trebuie să fie realizată cu respectarea principiilor didactice, respectiv: accesibilităţii şi individualizării învăţării, a însuşirii conştiente şi active a cunoştinţelor, a însuşirii temeinice a cunoştinţelor, deprinderilor şi priceperilor, al intuiţiei, al legării teoriei cu practica şi nu în ultimul rând, principiul sistematizării şi continuităţii în învăţare. Asfel, individul uman, gradual/etapizat va ajunge la etapa de autoînvăţare.

O tendinţă dominantă în procesul de *perfecţionare metodologică* este reprezentantă de activizare care constă într-o o grupare de acţiuni de instruire şi autoinstruire, de dezvoltare şi modelare a personalităţii elevilor prin stimularea şi dirijarea metodică a activităţii desfăşurate. Aceste acţiuni vizează: stimularea şi cultivarea interesului pentru cunoaştere a elevilor, valorificarea inteligenţei celor care sunt atraşi de studiu, formarea şi exersarea

capacităţilor de insuşire a cunoştinţelor, formarea şi exersarea abilităţilor de orientare autonomă.

Având în vedere faptul că, activitatea de învăţare este eminamente o activtate proprie, puternic determinată de capacitatatea de muncă nominală a individului în inţelegerea şi conştientizarea semnificaţiilor ştiinţei, nu putem exclude faptul că relaţiile interpersonale în grupuri sunt un factor indispensabil apariţiei şi construirii învăţării personale şi colective. Învăţarea în grup are rolul de a exersa calităţile voinţei, capacitatea de decizie şi de iniţiativă, conferind o notă personală muncii dar şi o valorizare a aptitudinilor şi talentelor. Astfel, întreţinând participarea activă a membrilor grupului, susţinută de stimularea reciprocă şi cooperare.

Specific metodelor interactive/de grup este faptul că, acestea promovează interacţiunea dintre personalităţile participanţilor/elevilor, conducând la o învăţare de tip activ şi cu rezultate evidente/concrete/imediate. În cadrul activităţilor în care se utilizează metode interactive/de grup, subiecţii se identifică cu situaţia de învăţare în care sunt antrenaţi. Astfel, fiecare subiect/participant/elev având posibilitatea de a se transforma în propriul său formator. Totodată, utilizarea metodelor interactive/de grup au ca scop optimizarea comunicării şi implicit, ameliorarea tendinţelor inhibitorii/blocajelor ce pot apărea în interiorul grupului/clasei de elevi.

"Interactivitatea presupune atât cooperarea, definită ca forma motivaţională a afirmării de sine, în care individul rivalizează cu ceilalţi, cât şi competiţia care este o activitate orientată social în cadrul căreia individul colaborează cu ceilalţi pentru un ţel comun" (Creţu et al., 2004, pp. 3-4). Astfel, cooperarea şi competiţia implică un anumit grad de interacţiune, în opoziţie cu comportamentul individual. În condiţiile rezolvării unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă şi generează un comportament contagios, de competiţie, în cazul sarcinilor complexe, obţinerea de soluţii este facilitată de emiterea unor ipoteze multiple, prin dezbaterile intergrupale. Interacţiunea stimulează efortul şi productivitatea individului şi este relevantă în (auto)descoperirea capacităţilor şi limitelor personale, precum şi în procesul de (auto)evaluare. Subiecţii care lucrează în grup vor fi capabili să aplice şi să sintetizeze cunoştinţele dobândite în moduri complexe, învăţând în acelaşi timp mai temeinic decât în mod individual. Efortul fiecărui membru al microgrupului/al clasei de elevi va fi unul intelectual, de exersare a proceselor psihice de cunoaştere, de aplicare a unor algoritmi şi de elaborare a unor strategii de gândire sau a unor sinteze. Prin aplicarea metodelor interactive, obţinerea performanţelor de către elevi, va fi percepută ca responsabilitate de către aceştia, iar susţinerea constantă a cadrului didactic prin încurajările oferite, va determina creşterea

nivelului de implicare a elevilor în rezolvarea sarcinilor viitoare. De asemenea, constatăm şi o exersare a toleranţei reciproce, grupul de elevi învăţând să aibă răbdare cu toţi membrii, indiferent de nivelul lor intelectual sau aptitudinal. Astfel, se va dezvolta/exersa capacitatea elevilor de a lucra în microgrupuri/echipe, componentă esenţială în activitatea lor profesională viitoare.

2. Metodologie

Micro-cercetarea realizată a vizat demonstarea existenţei unei legături de cauzalitate între metodele de predare- învăţare-evaluare utilizate de către cadrele didactice şi participarea elevilor la activităţile de consiliere şcolară şi orientare vocaţională în vederea dezvoltării/ evoluţiei socio-profesionale a elevilor/tinerilor.

Pentru realizarea micro-cercetării a fost elaborat şi aplicat on-line, în perioada 20-28 martie 2021, un chestionar care a vizat identificarea eficienţei metodelor de predare- învăţare- evaluare utilizate de către cadrele didactice în actul pedagogic, din perspectiva elevilor, precum şi eficienţa activităţilor de consiliere şcolară şi orientare profesională a elevilor pentru procesul de dezvoltare şi evoluţie socio-profesională a acestora.

Înainte de aplicarea efectivă a chestionarului, elevii au fost informaţi cu privire la scopul micro-cercetări, la asigurarea confidenţialitatea răspunsurilor şi a datelor cu caracter personal.

2.1. Descrierea eşantionului cercetării

Chestionarul a fost aplicat pe 59 elevi ai claselor IX-XII din Colegiul National "Gheorghe Vrânceanu" din Bacău. Astfel, după categoria de vârstă avem următoarea distribuţie procentuală: sub 15 ani - 1,7 %, între 15-18 ani 59,3 % şi peste 18 ani 39 % (Figura 1).

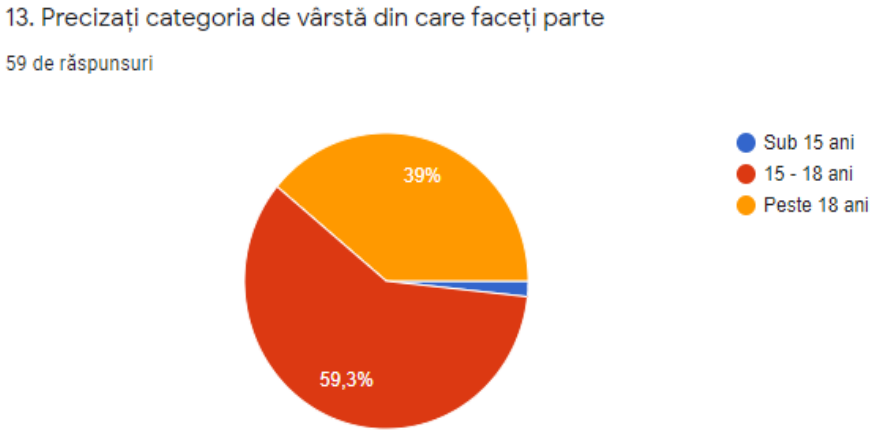

Figura 1. Reprezentarea grafică a numărului de respondenţi la chestionar după categoria vârstă
Sursa: cercetarea autorilor

Din cei 59 de respondenţi avem următoarea distribuire a acestora după gen: 22 % de genul masculin şi 78 % de genul feminin (figura 2).

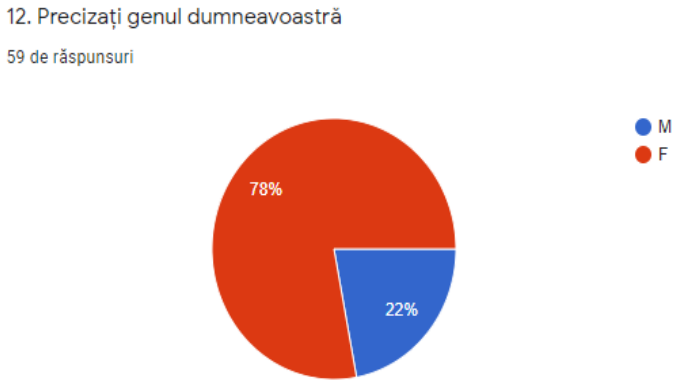

Figura 2. Reprezentarea grafică a numărului de respondenţi la chestionar după gen
Sursa: cercetarea autorilor

Ţinând cont de variabila mediul de rezidenţă al elevilor respondenţi la chestionar am obţinut următoarele procente: 83, 1% dintre elevi provin din mediul urban şi 16, 9% dintre elevi provin din mediul rural (figura 3).

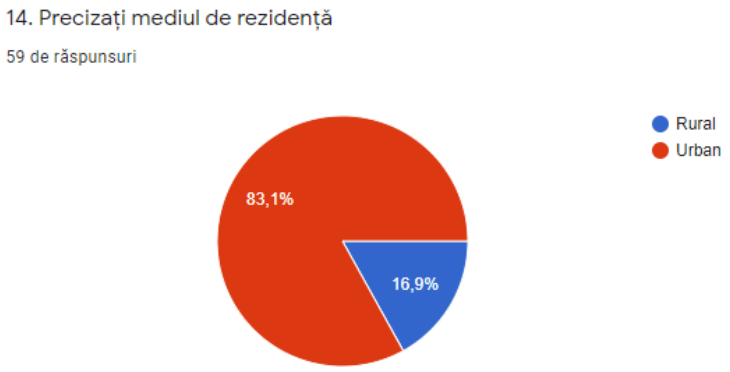

Figura 3. Reprezentarea grafică a numărului de respondenţi la chestionar după mediul de rezidenţă
Sursa: cercetarea autorilor

3. Rezultatele cercetării

Din perspectiva elevilor chestionaţi, pe o scala valorică de la 1-5 (1-neimportant şi 5 - foarte important) au apreciat importanţa evaluării ca şi componentă a procesului instructiv-educativ, astfel:

33,9 % „foarte importantă”
30,5 % „destul de importantă”
28,8 % „importantă”
6,8% „suficient de importantă”
0 % „neimportant”

Procentele obţinute din răspunsurile elevilor la acest item relevă faptul că importanţa evaluării ca şi componentă a procesului instructiv-educativ este sesizată încă de la vârsta de şcolaritate medie ceea ce impune necesitatea proiectării riguroase de către profesori a evaluării şi mai ales, a realizării obiective a acesteia.

Luând în considerare, necesitatea/utilitatea procesului evaluativ din perspectiva evoluţiei personale, elevii chestionaţi au ierarhizat funcţiile

evalurii, apreciind astfel: cea mai importantă funcţia de proiectare a procesului de consiliere şcolară şi orientare vocaţională în proporţie de 40, 7 %, urmată de funcţia de identificare a nivelului de cunoştinţe/achiziţii 39 % şi în final, funcţia de proiectare a procesului instructiv - educativ ulterior. (figura 4).

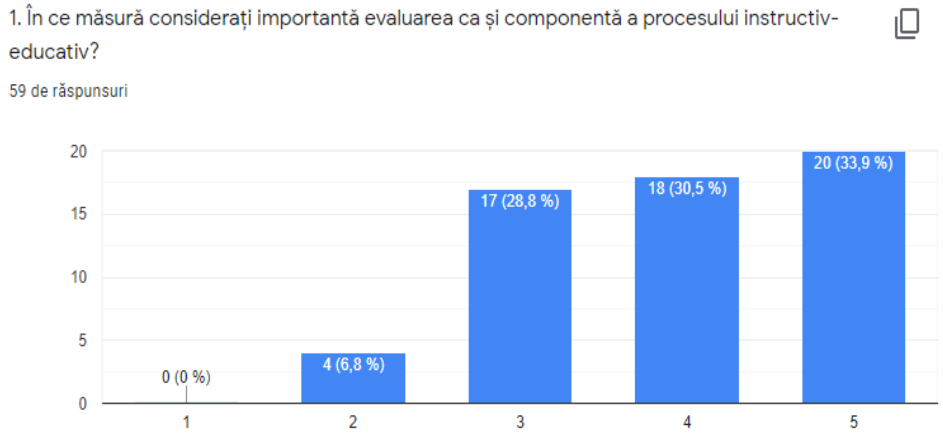

Figura 4. Reprezentarea grafică a aprecierilor respondenţilor referitor la importanţa evaluării ca şi componentă a procesului instructiv-educativ
Sursa: cercetarea autorilor

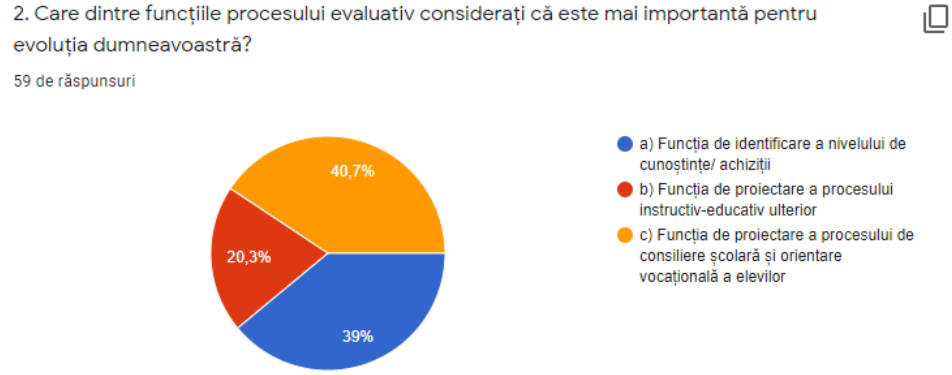

Figura 5. Reprezentarea grafică a ierarhizării funcţiilor procesului de evaluare din perspectiva evoluţiei personale
Sursa: cercetarea autorilor

Din răspunsurilor elevilor chestionaţi la acest item este relevant faptul că evaluarea realizată de către profesori este importantă nu atât pentru identificarea nivelului lor de cunoştinţe sau pentru ierarhizarea elevilor în clasă în funcţie de performanţele şcolare cât mai ales pentru proiectarea procesului de consiliere şcolară şi orientare vocaţională ceea ce marchează conştientizarea de către elevi a necesităţii de a fi consiliaţi, orientaţi, îndrumaţi (figura 5).

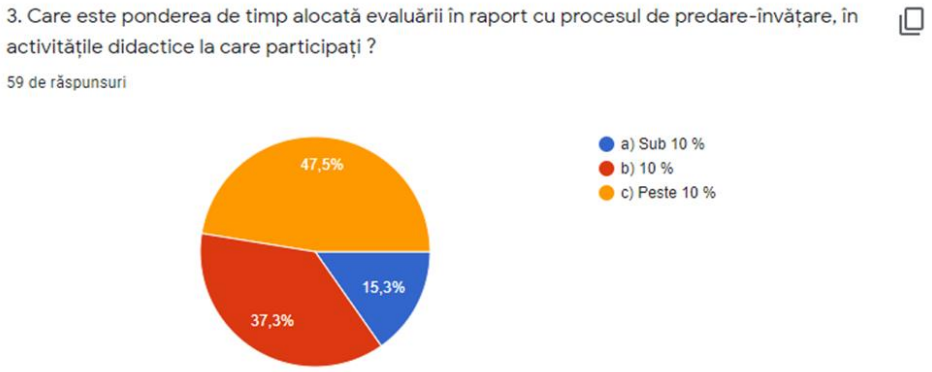

Figura 6. Reprezentarea grafică a ponderii de timp alocat procesului de evaluare de către cadrele didactice
Sursa: cercetarea autorilor

Analizând răspunsurile elevilor respondenţi la itemul 3, constatăm că profesorii sunt tentaţi să aloce procesului de evaluare mai mult de 10 % din timpul alocat procesului de predare – învăţare, în timp ce 37,7 % alocă procesului de evaluare aproximativ 10 % din timpul de desfăşurare al procesului de predare - învăţare şi 15,3 % alocă procesului de evaluare sub 10 % din timpul destinat actului pedagogic (figura 6).

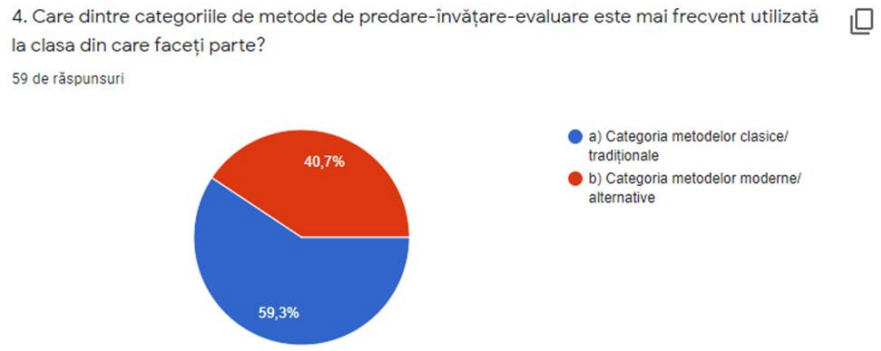

Figura 7. Reprezentarea grafică a categoriilor de metode utilizate de către cadrele didactice în procesul de predare-învăţare-evaluare
Sursa: cercetarea autorilor

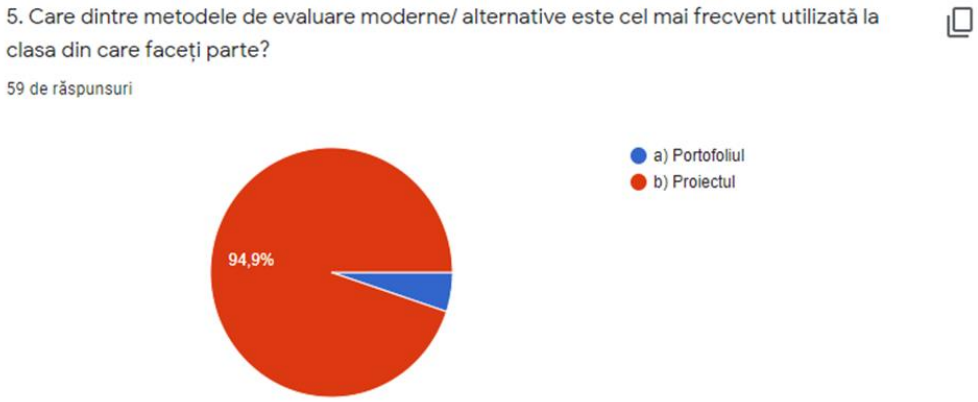

Figura 8. Reprezentarea grafică a tipurilor de metode de evaluare utilizate de către cadrele didactice
Sursa: cercetarea autorilor

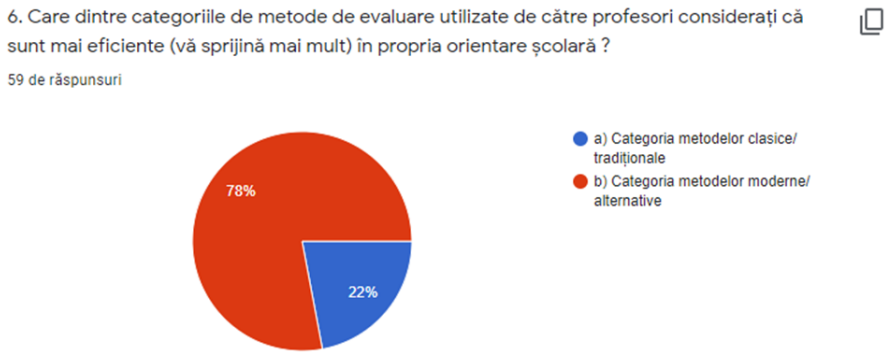

Figura 9. Reprezentarea grafică a categoriilor de metode de evaluare utilizate de către profesori şi considerate eficiente de elevi pentru propria orientare şcolară
Sursa: cercetarea autorilor

Din analiza răspunsurilor elevilor chestionaţi la itemii 4, 5 şi 6 din Chestionarul aplicat se constată că: prepoderent cadrele didactice utilizează în actul de predare-învăţare-evaluare metode clasice/ tradiţionale 59,3 % la o diferenţă relativ sensibilă sunt utilizate şi metodele moderne/ alternative 40,7% - (figura 7).

Totodată, respondenţii apreciză că utilizarea metodele de evaluare moderne/ alternative de către profesori îi sprijină mai mult pe elevi în propria orientare şcolară 78% - (figura 9). Iar, proiectul este metoda cea mai utilizată de către profesori ca metodă modernă de evaluare 94,9 % - (figura 8).

Din analiza răspunsurilor la itemii 7, 8 şi 9 din Chestionarul aplicat se constată că respondenţii au apreciat pe o scală de tip Likert de la 1 la 5, următoarele:

Măsura în care modalitatea de învăţare a elevilor este determinată de utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori (figura 10). Respondenţii consideră că: 33,9 % în foarte mare măsură, 39 % în mare măsură şi 25,4 % moderat.

Măsura în care evoluţia şcolarităţii elevilor este determinată de utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori (figura 11). Respondenţii consideră că: 39 % în foarte mare măsură, 39 % în mare măsură şi 20 % moderat.

Măsura în care formarea/exersarea/aprofundarea/dezvoltarea abilităţilor personale necesare evoluţiei educaţionale şi sociale este determinată de utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori

(figura 12). Respondenţii consideră că: 18,6 % în foarte mare măsură, 42,4 % în mare măsură şi 32,2 % moderat.

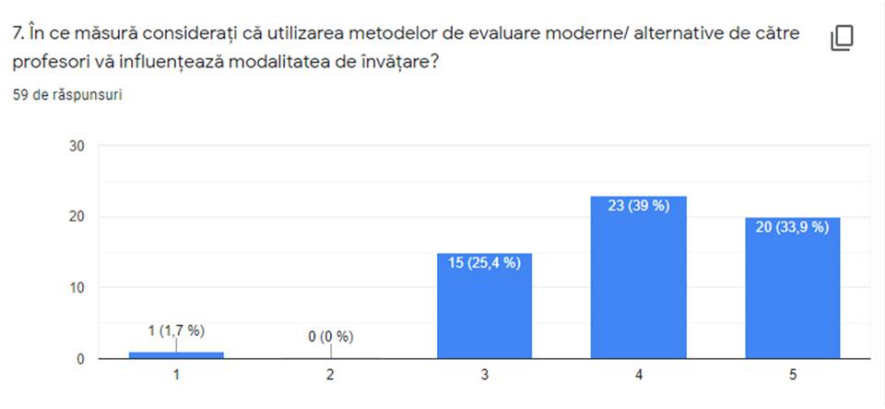

Figura 10. Reprezentarea grafică a consideraţiilor respondenţilor referitor influenţarea modalităţii de învăţare a elevilor prin utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori
Sursa: cercetarea autorilor

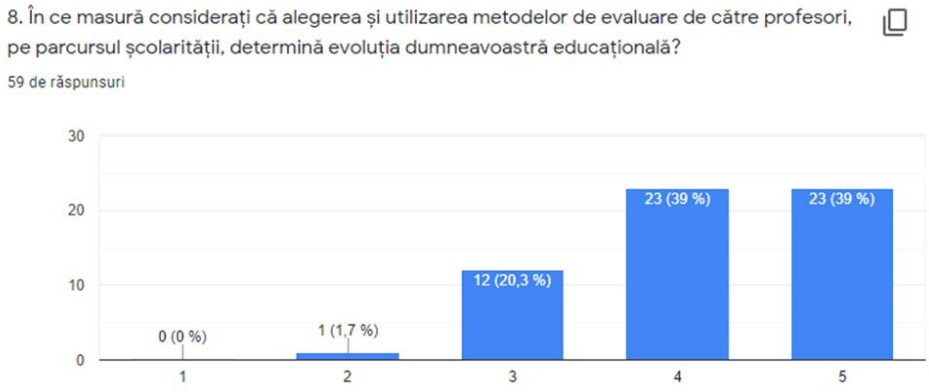

Figura 11. Reprezentarea grafică a consideraţiilor respondenţilor referitor la determinarea evoluţiei educaţionale personale prin utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori
Sursa: cercetarea autorilor

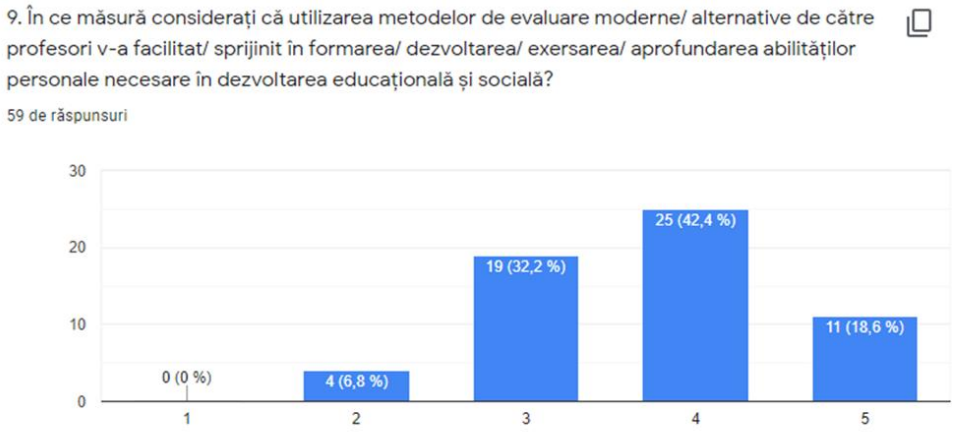

Figura 12. Reprezentarea grafică a consideraţiilor respondenţilor referitor la măsura/nivelul în care formarea abilităţilor personale necesare în dezvoltarea educaţională şi socială este determinată de utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori
Sursa: cercetarea autorilor

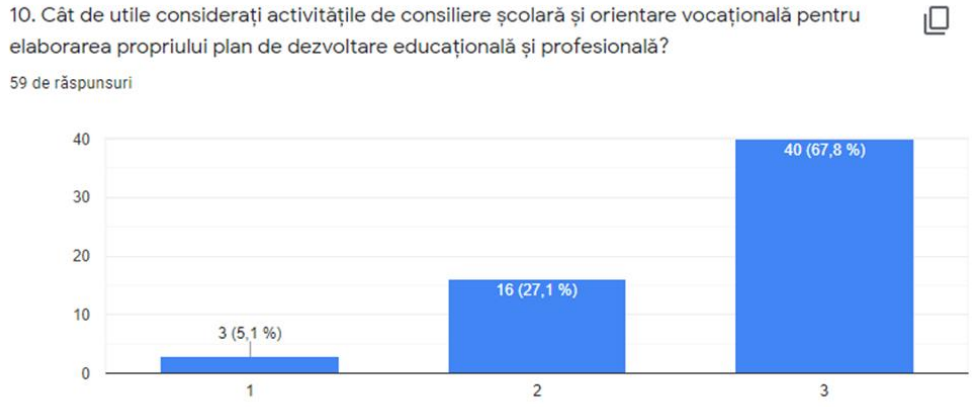

Figura 13. Reprezentarea grafică a consideraţiilor respondenţilor referitor la utilitatea activităţilor de consiliere şcolară şi orientare vocaţională pentru elaborarea propriului plan de dezvoltare educaţională şi profesională
Sursa: cercetarea autorilor

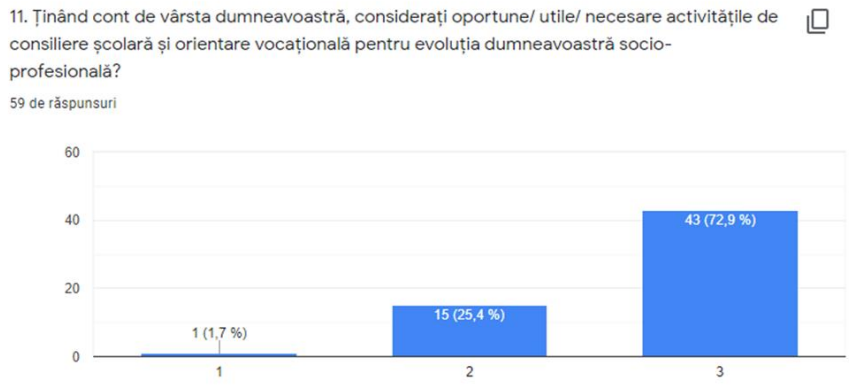

Figura 14. Reprezentarea grafică a consideraţiilor respondenţilor referitor la utilitatea activităţilor de consiliere şcolară şi orientare vocaţională pentru evoluţia socio-profesională
Sursa: cercetarea autorilor

Din analiza răspunsurilor la itemii 10 şi 11 din Chestionarul aplicat se constată că respondenţii au apreciat pe o scală de tip Likert de la 1 la 3, următoarele:

Utilitatea activităţilor de consiliere şcolară şi orientare vocaţională pentru elaborarea propriului plan de dezvoltare educaţională şi profesională. Aprecierile respondenţilor sunt: 67, 8 % foarte util/ necesar/ oportun, 25,4 % util/ necesar/ oportun, 1,7% inutil (figura 13)

Utilitatea activităţilor de consiliere şcolară şi orientare vocaţională pentru pentru evoluţia socio-profesională. Aprecierile respondenţilor sunt: 72, 9 % foarte util/necesar/oportun, 25,4 % util/necesar/oportun, 1,7% inutil (figura 14)

4. Concluzii

Din discuţiile cu elevii claselor IX-XII din cadrul Colegiului National "Gheorghe Vrânceanu" din Bacău şi din analiza rezultatelor obţinute prin aplicarea Chestionarului, concluzionăm următoarele aspecte: acesţia au personalităţi în formare/în dezvoltare dar cu trăsături accentuate bine, conturate. În sistemul de învăţământ preuniversitar se utlizează metode de predare-învăţare-evaluare prepoderent clasice dar şi moderne/alternative.

Componenta de evaluare din cadrul procesului instructiv-educativ este considerată de elevi ca fiind preponderent foarte importantă şi importantă mai ales, din perspectiva proiectării procesului de consiliere

şcolară şi orientare voaţională şi are o durată de timp de aproximativ 10% din actul didactic.

Metodele de evaluare moderne sunt preferate de elevi. Preponderent se utilizează în evaluarea elevilor proiectul/referatul/eseul ca metode modernă de evaluare. Utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori influenţează în foarte mare măsură/în mare măsură modalitatea de învăţare pentru care optează elevii. Utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori determină în foarte mare măsură/în mare măsură evoluţia educaţională personală a elevilor. Utilizarea metodelor de evaluare moderne de către profesori are un aport foarte mare şi mare în formarea/dezvoltarea/aprofundarea/exersarea abilităţilor personale necesare în dezvoltarea educaţională şi socială a elevului. Ţinând cont de vârsta elevilor, consilierea şcolară şi orientarea vocaţională sunt activităţi foarte utile/necesare/oportune pentru elaborarea propriului plan de dezvoltare educaţională şi profesională şi pentru evoluţia socio-profesională a elevilor.

Bibliografie

Creţu, N., Creţu, D., & Nicu, A. (2004). *Pedagogie şi elemente de psihologie pentru fomarea continuă a cadrelor didactice*. Editura Universităţii "Lucian Blaga" din Sibiu.

Cucoş, C (2008). *Teoria şi metodologia evaluării*. Polirom.

Pânişoară, O. I. (2001). *Metodologia didactică*. Bucureşti.

Păun, E. (2000). *Teoria si metodologia instruirii*. Editura Universităţii "Transilvania" din Braşov.